

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci **dosiahnutia zhody zápisu údajov do obchodného registra** spoločnosti **K., spol. s r.o.**, so sídlom S. (prv **D., s.r.o.**, so sídlom B.), IČO: X., na dovolanie 1/ Ing. M. P., bytom J., 2/ Ing. M. P., bytom M., 3/ Ing. Z. P., bytom J., 4/ Dr. Ing. V. M., bytom B., všetci zastúpení JUDr. D. M., advokátkou, AK B. a 5/ JUDr. D. M., bytom B., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20.10.2009, č. k. 2 Cob 234/2008-37, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20.10.2009, č. k. 2 Cob 234/2008-37 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 05.09.2008, sp. zn. 32Exre 261/2007 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 05.09.2008, sp. zn. 32Exre 261/2007 rozhodol o výmaze obchodného mena a sídla spoločnosti D., s.r.o., so sídlom B., IČO: X., ďalej o výmaze konateľa Dr. Ing. V. M., spoločníkov Ing. M. P., Ing. M. P., Ing. Z. P., JUDr. D. M., Dr. Ing. V. M., výšky a rozsahu splatenia základného imania v sume 300 000 Sk z obchodného registra a o zápise obchodného mena spoločnosti K., spol. s r.o., so sídlom S., ďalej o zápise konateľa M. K., spoločníkov M. K., R. K., Ing. D. K. a výšky, ako i rozsahu splatenia základného imania v sume 200 000 Sk.

Súd prvého stupňa v odôvodnení uviedol, že dňa 07.09.2007 bol Okresnému súdu Trnava doručený podnet M. K. na dosiahnutie zhody zápisov v obchodnom registri so skutočným stavom, ktorý bol následne postúpený Okresnému súdu Bratislava I. Okresný súd Bratislava I mal na základe v odôvodnení uvedených rozhodnutí za preukázanú nezuhu medzi skutočným právnym stavom a stavom zapísaným v obchodnom registri. Na základe platného uznesenia valného zhromaždenia zo dňa 22.05.2001 o prevode obchodného podielu Ing. M. P., CSc. na M. K. a uznesenia Krajského súdu v Trnave zo dňa 24.05.2001, sp. zn. Zsro 868/01, je táto spoločníčkou a súčasne konateľkou spoločnosti. Na základe uznesenia Krajského súdu v Trnave zo dňa 17.08.2001, sp. zn. Zsro 1332/01 sa spoločníkmi spoločnosti stali M. K., R. K. a Ing. D. K.. Nakoľko uvedené uznesenie nebolo napadnuté opravným prostriedkom a registrový súd v konaní o zhode zápisu v obchodnom registri nemôže revidovať právoplatné rozhodnutie iného súdu, pokiaľ nebolo napadnuté opravným prostriedkom a zrušené, prvostupňový súd mal za to, že jediným konateľom spoločnosti je M. K.. Konateľ Ing. M. P., CSc. sa svojej funkcie vzdal v zmysle ust. § 66 ods. 2 Obchodného zákonníka a výkon funkcie skončil dňa 30.03.2000. Valné zhromaždenia zo dňa 27.07.2007 a dňa 11.09.2007 neboli zvolané oprávnenými osobami, pričom návrh na zápis zmien do obchodného registra na základe uvedených valných zhromaždení bol podaný neoprávnenou osobou, preto vznikol nesúlad medzi skutočným právnym stavom a stavom zapísaným v obchodnom registri.

Proti uzneseniu podala spoločnosť, zastúpená advokátkou, na základe plnej moci udelenej konateľom spoločnosti Dr. Ing. V. M., ďalej Ing. M. P., Ing. M. P., Ing. Z. P., Dr. Ing. V. M. a JUDr. D. M. ako spoločníci z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom, keďže sú ako spoločníci osobami priamo dotknutými napadnutým uznesením a žiadali napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Svoje podanie odôvodnili tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považujú za nezákonné a postup súdu za nesprávny, nakoľko súd účelovo negoval rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 19.04.2007, sp. zn. 6 MObdo 2/2005, ktorým bolo zrušené uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 17.02.2004, sp. zn. Sro 725/T v časti zápisu a výmazu spoločníčky M. K.. Ďalej v odvolaní uviedli, že odvolatelia 2/ - 6/ neboli označení ako účastníci konania, ale účastníkmi mali byť, lebo sa zápis obchodnej spoločnosti priamo dotýkal ich práv a povinností. Ich nepojatím do konania bolo porušené ich právo na spravodlivé súdne konanie a bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súčasne poukázali na skutočnosť, že osoba menom Ing. D. K. ku dňu vydania napadnutého uznesenia neexistuje a súd rozhodol o výške vkladu

M. K. v sume 140 000 Sk a u ostatných osôb po 30 000 Sk, avšak M. K. bola ako spoločníčka oprávnená disponovať s vkladom vo výške 100 000 Sk, ktoré nadobudla nelegálne a nie 200 000 Sk. Zvyšných 100 000 Sk mohlo byť rozdelených medzi dotknuté osoby len na základe nakladania s voľným obchodným podielom, čo z návrhu na zápis zmien zo dňa 10.08.2001 nevyplýva, nakoľko M. K. nezdedila obchodný podiel po svojom manželovi, bývalom spoločníkovi, ale len vyrovnací podiel vo výške 5 450 260 Sk. O rozdelení obchodného podielu bývalého spoločníka mohlo rozhodnúť iba valné zhromaždenie, ktoré sa tým nezaoberalo.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd vec v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania prejednal a v zmysle ust. § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odvolanie odmietol, pretože dospel k záveru, že spoločníci nie sú účastníkmi konania v zmysle ust. § 94 ods. 1 O.s.p., a preto nemôžu byť ani navrhovateľmi podľa ust. § 200a ods. 1 O.s.p. V registrovom konaní sa rozhoduje o právach a povinnostiach podnikateľského subjektu zapísaného, resp. zapisovaného do obchodného registra a nie o právach alebo povinnostiach spoločníkov. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že Ing. M. P., CSc. sa dňa 13.03.2000 písomne vzdal funkcie konateľa spoločnosti, funkcia mu zanikla dňom 30.03.2000, preto valné zhromaždenie konané dňa 27.07.2007, kedy mal byť do funkcie konateľa ustanovený Dr. Ing. V. M., nebolo zvolané oprávnenou osobou a odvolanie podané v mene spoločnosti Dr. Ing. V. M. bolo teda tiež podané neoprávnenou osobou.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu zo dňa 20.10.2009, č. k. 2 Cob 234/2008-37 podali dovolatelia 1/ - 5/ z dôvodu, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, včas dovolanie. Zároveň žiadali napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Dovolatelia 1/ - 5/ sú toho názoru, že v danom prípade majú byť účastníkmi konania všetky osoby zapísané v príslušnej vložke obchodného registra, t. j. aj dovolatelia ako spoločníci spoločnosti, keďže účastníkmi konania sú i tí, o ktorých právach alebo povinnostiach má byť konané. Výmazom ex offio z obchodného registra dochádza k zániku práv a povinností spoločníkov, ktoré zákon s účasťou v spoločnosti spája, vrátane ústavného práva vlastníť majetok. Podľa odvolateľov odvolací súd dospel k nesprávnejmu právnejmu názoru, že spoločníci nie sú účastníkmi konania, pretože ich zákon za účastníkov konania

neoznačuje a zároveň v konaní vo veciach obchodného registra, právnickej osoby, ktorej sa zápis v registri týka, registrový súd rozhoduje iba o právach a povinnostiach právnickej osoby ako účastníka konania, preto spoločníci nemôžu byť ani navrhovateľmi podľa ust. § 200a ods. 1 O.s.p.

Dovolatelia ďalej poukázali na vedenie trestného stíhania proti M. K., ktorá je obvinená z obzvlášť závažného zločinu obmedzovania osobnej slobody a vydierania Ing. M. P., PhD., pričom konanie ešte nebolo ukončené a v prípade preukázania viny bude zmluva v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka ex tunc neplatná. Dovolatelia tiež nesúhlasia s názorom odvolacieho súdu, že rozhodnutia Ing. P., PhD., prijaté na valných zhromaždeniach spoločnosti dňa 27.07.2007 a 16.09.2007 sú neplatné pre neoprávnenosť osoby zvolať valné zhromaždenia. Nakoľko právoplatné uznesenie registrového súdu o zápise Ing. M. P., PhD. nebolo do dnešného dňa zákonom predpísaným spôsobom zrušené, Ing. P., PhD. vykonával pôsobnosť valného zhromaždenia, a teda bol oprávnenou osobou.

Následne dovolatelia poukázali na uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 22.10.2007, č. k. 21 Cob 248/2007-755, v ktorom súd odkázal na právny názor dovolacieho súdu, č. k. 1 Obdo V 86/2005-348, ktorý konštatoval, že M. K. nenadobudla obchodný podiel po svojom manželovi a nestala sa spoločníčkou spoločnosti, ale nadobudla vyrovnací podiel, pričom dedením uvedeného podielu sa tiež nestala spoločníčkou, a preto nemohla podiel rozdeliť na R. K. a D. K.. Zápisom uvedených osôb do obchodného registra ide o jednoznačný rozpor skutočného právneho stavu so stavom zapísaným v obchodnom registri. Zároveň výmazom spoločníkov Dr. Ing. V. M. a JUDr. D. M. z obchodného registra, ktorí pristúpili do spoločnosti kapitálovým vkladom, ich registrový súd pozbavil ústavného práva vlastníť majetok.

Dovolatelia taktiež nesúhlasia s vyznačením právoplatnosti napadnutého uznesenia Okresného súdu Bratislava I zo dňa 05.09.2008, sp. zn. 32 Exre 261/07 na deň 11.09.2008, keďže napadnuté uznesenie bolo spoločnosti D., s.r.o. doručené dňa 13.09.2008 a bolo proti nemu dňa 26.09.2008 podané odvolanie. Postupom súdu prvého stupňa teda došlo k ohrozeniu práv a oprávnených záujmov dovolateľov, ktorí sa bez možnosti byť účastníkmi konania a podania odvolania voči takémuto rozhodnutiu dostali do pozície občana, ktorému nie je zaručené právo na súdnu ochranu, ako je zakotvené v Listine základných práv a slobôd a v Ústave SR.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 10a ods. 1 O.s.p./ po zistení, že dovolanie podal účastník konania včas /§ 240 ods. 1 O.s.p./, zastúpený advokátom /§ 241 ods. 1 O.s.p./, bez nariadenia dovolacieho pojednávania /§ 243a ods. 1 O.s.p./ preskúmal dovolanie podľa ust. § 242 ods. 1 a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ust. § 236 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa ust. § 90 O.s.p., účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje.

Podľa ust. § 94 ods. 1 prvá veta O.s.p., v konaní, ktoré možno začať i bez návrhu, sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať.

Podľa ust. § 200a ods. 1 O.s.p., konanie vo veciach obchodného registra je konanie, ktorým sa má dosiahnuť zhoda medzi zápisom v obchodnom registri a skutočným stavom inak, ako na základe návrhu na zápis, zmenu zápisu alebo výmaz údajov podľa osobitného zákona.

Podľa ust. § 200a ods. 2 O.s.p., konanie vo veciach obchodného registra môže registrový súd začať aj bez návrhu.

Podľa ust. § 200a ods. 3 O.s.p., ak sa konanie vo veciach obchodného registra začína na návrh, tento návrh musí byť doložený listinami preukazujúcimi skutočnosť, ktoré sa majú do obchodného registra zapísať. Podanie, ktoré nemá náležitosti návrhu, sa považuje za podnet na začatie konania bez návrhu.

Podľa ust. § 200a ods. 5 prvá veta O.s.p., ak registrový súd vydá uznesenie o začatí konania podľa odseku 2, doručí ho zapísanej osobe a postupuje podľa § 120 ods. 2, okrem prípadov, ak je obsahom podnetu podľa odseku 3 oprava chýb v písaní a počítaní alebo iných zrejmých nesprávností.

Podľa ust. § 120 ods. 2 O.s.p., vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e), súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí.

Podľa ust. § 5 ods. 1 písm. b/ zák. č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov, návrh na zápis údajov do obchodného registra, návrh na zápis zmeny zapísaných údajov a návrh na výmaz zapísaných údajov podáva navrhovateľ, ktorým je zapísaná osoba.

Dovolací súd konštatoval, že žalobcovo podanie spĺňa dôvody dovolania podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p.

Odvolací súd odmietol odvolanie spoločnosti D., s.r.o., zastúpenej advokátkou na základe plnej moci konateľa Dr. Ing. V. M., spoločníkov Dr. Ing. V. M., Ing. M. P., Ing. M. P., Ing. Z. P. a JUDr. D. M. z dôvodu, že odvolanie bolo podané neoprávnenými osobami, keďže spoločníci nemôžu byť účastníkmi konania a za spoločnosť konala neoprávnená osoba, pretože Dr. Ing. V. M. bol zvolený do funkcie valným zhromaždením zvolaným neoprávnenou osobou.

Občiansky súdny poriadok považuje za účastníkov konania nielen navrhovateľa, odporcu alebo osoby, ktoré za účastníkov výslovne označuje zákon, ale aj osoby, o ktorých právach alebo povinnostiach sa má konať, ak ide o konanie, ktoré možno začať i bez návrhu. Konanie vo veciach obchodného registra, t. j. konanie, ktorým sa má dosiahnuť zhoda medzi skutočným právnym stavom a zápisom v obchodnom registri môže súd začať aj bez návrhu, preto v danom konaní sú účastníkmi i osoby, o ktorých právach a povinnostiach sa má konať.

Dovolací súd nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, že registrový súd rozhoduje len o právach a povinnostiach právnickej osoby ako účastníka konania. Vykonaním zápisu, jeho zmeny, resp. výmazom určitého zápisu z obchodného registra dochádza k zmene práv a povinností osôb dotknutých zápisom. Výmazom osoby konateľa a spoločníkov, títo strácajú reálnu možnosť riadiť spoločnosť, resp. sa podieľať na zisku spoločnosti. V prípade nahradenia vymazaných osôb z obchodného registra inými osobami, novozapísané osoby

nadobúdajú všetky práva a povinnosti, ktoré zákon spája s výkonom jednotlivých funkcií v spoločnosti s ručením obmedzeným. Nakoľko uskutočnenie zmeny zápisov je vážnym zásahom do oprávnených záujmov dotknutých osôb, nemožnosť podať odvolanie proti vykonaným zmenám je znemožnením eventuálnej obrany týchto osôb voči rozhodnutiu súdu na základe neúplných podkladov predložených navrhovateľom na konanie o zhode zápisov v obchodnom registri so skutočným stavom, príp. voči nezákonnému postupu súdu, a teda odňatím možnosti dotknutých osôb konať pred súdom.

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že v prípade nezákonnosti rozhodnutia sa dotknutým osobám poskytuje zákonná ochrana v ustanoveniach § 131 ods. 1, § 183 a § 242 Obchodného zákonníka.

Uvedené ustanovenia sú použiteľné len za podmienky prijatia uznesenia valným zhromaždením alebo členskou schôdzou, kedy spoločník, akcionár alebo člen družstva podá na súd návrh na vyhlásenie uznesenia za neplatné. Tieto ustanovenia sa nedajú aplikovať na odstránenie nezákonnosti spôsobenej konaním registrového súdu o zhode zápisov v obchodnom registri so skutočným stavom začatým na základe neúplných, nepravdivých údajov v predložených dokladoch.

Zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje v ust. § 5 ods. 1 navrhovateľov, ktorí majú právo podať návrh na zápis údajov, zmenu a výmaz zapísaných údajov. Navrhovateľmi sú zapísané osoby a osoby oprávnené podľa osobitného zákona, napr. Obchodného zákonníka. Dané ustanovenie umožňuje zapísaným osobám požadovať od registrového súdu vykonanie zápisov, ktoré sa ich týkajú, preto by bolo nelogické, aby rovnaké oprávnenie nemali tieto osoby aj v konaní o zhode zapísaných údajov so skutočným stavom.

Dovolací súd považuje za nutné podotknúť, že podľa ust. § 200a ods. 5 O.s.p. registrový súd po vydaní uznesenia o začatí konania podľa ods. 2, t. j. pri začatí konania ex offio ho doručí zapísanej osobe a postupuje tak, že vykonáva ďalšie dôkazy, potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí. Uvedené ustanovenie je potrebné aplikovať aj v prípade začatia konania na návrh, aby nedošlo k rozdielnym postupom v konaniach o zhode, začatých bez návrhu a s návrhom. Doručenie uznesenia o začatí konania má za následok nielen informovanie zapísanej osoby, že sa konanie o zhode začalo,

ale zapísanej osobe sa tým dáva aj možnosť uplatniť svoje procesné práva a brániť sa proti neoprávneným zásahom do zápisov uvedených v obchodnom registri.

Spoločníci a konateľ sú v časti svojich zápisov účastníkmi konania o dosiahnutie zhody a odvolací súd na základe nesprávneho právneho posúdenia veci odňal spoločníkom a konateľovi možnosť konať pred súdom, preto dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v zmysle ust. § 243b ods. 2 prvá veta O.s.p. zrušil.

Dovolací súd považoval za potrebné zrušiť aj uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 05.09.2008, nakoľko súd prvého stupňa svojim konaním odňal spoločníkom a konateľovi spoločnosti možnosť konať pred súdom, keď s nimi nekonal ako s účastníkmi konania, napriek tomu, že rozhodoval o ich zápisoch v obchodnom registri. V zmysle ust. § 200a ods. 5 prvá veta O.s.p., prvostupňový súd mal doručiť uznesenie o začatí konania o dosiahnutie zhody zápisu v obchodnom registri so skutočným stavom zo dňa 13.08.2008, sp. zn. 32 Exre 261/2007 zapísaným osobám, t. j. spoločníkom a konateľovi, nielen spoločnosti D., s.r.o. Rovnako mal súd postupovať aj v prípade uznesenia zo dňa 05.09.2008, ktorým zmeny zápisov vykonal. Súd uvedené uznesenie zaslal právnej zástupkyňi spoločnosti D., s.r.o., ktorá je aj právnu zástupkyňou spoločníkov, avšak, ako dovolací súd zistil z uznesenia založeného v súdnom spise, len na vedomie. Takýmto konaním odňal spoločnosti D., s.r.o., spoločníkom a konateľovi spoločnosti možnosť podať odvolanie. Následne vykonal v obchodnom registri zmenu zápisov ku dňu 13.09.2008, nakoľko sa M. K. vzdala odvolania. Ak by súd prvého stupňa postupoval podľa zákona, vymazaným osobám by v tom čase ešte plynula lehota na podanie odvolania, ktoré dňa 26.09.2008 bolo podané na pošte (nie 29.09.2008, ako je nesprávne uvedené na predkladacej správe Krajskému súdu v Bratislave, č. I. 20) a uznesenie súdu prvého stupňa by nadobudlo právoplatnosť až po rozhodnutí odvolacieho súdu.

Dovolatelia vo svojom podaní tiež poukázali na skutočnosť, že dôvodom na zápis zmien v obchodnom registri nemôže byť zmluva o prevode obchodného podielu z Ing. M. P., PhD. na M. K. zo dňa 22.05.2001, keďže v danej veci prebieha konanie.

Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovolateľov, že doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté o platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu a dodatku č. 2, nakoľko Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 31.01.2007, sp. zn. 1 Obdo V 86/2005 zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.05.2005, č. k. 2 Obo 94/05-314 a rozsudok Krajského súdu

v Trnave zo dňa 23.05.2002, č. k. 20 Cb 30/01-152 a vec vrátil Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie. Doterajšie nevyslovenie neplatnosti zmluvy a dodatku č. 2 v prebiehajúcom konaní, ktoré by nadobudlo právoplatnosť, nemožno chápať tak, že zmluva a dodatok č. 2 sú platné.

O platnosti uznesenia valného zhromaždenia bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 20.02.2002, č. k. 20 Cb 28/01-102 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 03.10.2007, sp. zn. 2 Obo 25/2007, ktoré ustálili, že uznesenie bolo prijaté platne.

Nakoľko postupom odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa bola dotknutým osobám odňatá možnosť konať pred súdom, dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako i uznesenie Okresného súdu I zo dňa 05.09.2008, sp. zn. 32 Exre 261/07 v zmysle ust. § 243b ods. 2 prvá veta O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa bude konať so spoločníkmi a konateľom spoločnosti ako s účastníkmi konania, pričom pri rozhodovaní zohľadní doteraz vydané rozhodnutia a zistený skutkový stav.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. júla 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová